

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ПРИРОДНИЧО-ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА АРХЕОЛОГІЇ

Назва курсу <i>Обов'язковий/вибірковий</i>	Історія та культура України Обов'язковий
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	Бакалавр Середня освіта. Українська мова і література. Англійська мова і література
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2 семестр, / 1 курс
Викладач	Пачев С.І.
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=1480
Консультації	<i>Очні консультації:</i> щочетверга, згідно графіку роботи кафедри історії та археології. <i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

«Історія та культура України» є нормативним освітнім компонентом для здобувачів вищої освіти спеціальності «014.01 Середня освіта (Українська мова і література)». Вивчення освітнього компоненту «Історія та культура України» має сформувати у здобувачів вищої освіти знання про основні історичні події, факти, явища, закономірності історичного процесу на теренах України, підвищити рівень їх історичної свідомості і політичної культури. Вивчення даного освітнього компоненту безпосередньо впливає на формування наукового світогляду і загальної культури здобувачів вищої освіти, дає можливість зрозуміти зміст, характер та особливості історичного розвитку України, генезису української нації в контексті всесвітньої історії.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою викладання освітнього компоненту «Історія та культура України» є надбання здобувачами вищої освіти знань про головні тенденції та закономірності розвитку України з найдавніших часів по сучасність та її місце у всесвітньо-історичному процесі.

Завданнями освітнього компоненту «Історія та культура України» є:

- проаналізувати етнічні й державотворчі процеси на території України;
- визначити умови формування, розвитку, особливості вітчизняної культури, як самобутньої культури українців;
- сформуванню уявлення про вітчизняну історію і культуру як частину всесвітнього історичного та культурного процесу;
- розвивати навички дослідницької роботи з джерелами та об'єктивного аналізу історичних фактів;
- виховувати патріотичні почуття та шанобливе ставлення до історії України та її культурних здобутків.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 2. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), цінувати різноманіття та мультикультурність; діяти соціально відповідально та свідомо.

ФК05. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання перспективного практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації навчально-виховних цілей.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН19. Уміти вдосконалювати набуту під час навчання кваліфікацію.

ПРН 24. Керуватися у своїй діяльності принципами толерантності, творчого діалогу, співробітництва, взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу.

ПРН 25. Ефективно спілкуватися в колективі, науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-діловій сферах; виступати перед аудиторією, брати участь у дискусіях, обстоювати власну думку (позицію), дотримуватися культури поведінки й мовленнєвого спілкування.

5. ОБСЯГ КУРСУ

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота

Кількість годин	16	14	60

6. ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Політика академічної поведінки та етики:

Неприпустимі плагіат, списування.

- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом;
- Не користуватися мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття без дозволу викладача;
- На заняттях дотримуватись правил роботи у групі, шанобливо ставитись до поглядів один одного;
- Вчасно виконувати завдання практичних занять та питань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати контрольні-модульні завдання;
- Дотримуватись Кодексу академічної доброчесності, прийнятого у МДПУ імені Богдана Хмельницького (https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/11/Kodeks-akadem-dobrochesnosti_2020.pdf) та Положення про Академічну доброчесність (https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/11/akademichna-dobrochesnist_2020.pdf.) Здобувачі освіти мають самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та періодичного контролю, самостійні завдання, посилаючись на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей; дотримуватись норм законодавства про авторське право.

7. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

7.1 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
Блок 1. Стародавня та середньовічна доба історії та культури України						
8	Тема 1. Первісне суспільство і перші держави на території України 1.Первісний лад на території України. 2.Кіммерійці, скіфи та сармати на території України. 3.Античні міста-держави Північного Причорномор'я.	Лекція (4 год.) Самостійна робота (4 год.)	2, 3, 15	1.Мистецтво скіфів. 2.Східні слов'яни в давнину	від 2 до 5 балів поточного контролю	впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)

4	Тема 2. Київська Русь 1. Виникнення і становлення Київської Русі. 2. Піднесення й розквіт Київської Русі. 3. Політична роздробленість. 4. Культура Київської Русі: освіта, наука, література, мистецтво.	Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (4 год.)	5, 8, 9, 12	1. Теорії походження Давньоруської держави. 2. Господарчий розвиток Київської Русі.	від 2 до 5 балів поточного контролю	впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
6	Тема 3. Українські землі у складі Литви та Польщі 1. Приєднання українських земель до Великого князівства Литовського. 2. Польська експансія на українські землі наприкінці XIV – в середині XVI ст. 3. Соціально-економічні процеси. 4. Берестейська унія. 5. Українська Ренесансна культура.	Лекція (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	10, 11, 14, 16	1. Утворення Кримського ханства та його експансія на українські землі. 2. Люблінська унія	від 2 до 5 балів поточного контролю	впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
10	Тема 4. Українська національно-визвольна революція 1. Причини, характер, періодизація революції. 2. Розгортання національно-визвольної війни (лютий 1648 – серпень 1657 р.). 3. Громадянська війна та поділ	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	2, 10, 14	1. Утворення Української гетьманської держави. 2. Українсько-московський договір 1654 р.	від 2 до 5 балів поточного контролю	впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)

	козацької України на два Гетьманства (вересень 1657 – червень 1663 р.). 4.Боротьба за воз'єднання Української держави (червень 1663 – вересень 1676 р.).					
Блок 2. Україна в нову та новітню добу						
8	Тема 5. Україна наприкінці XVII – у XVIII ст. 1.Українська державність наприкінці XVII – у XVIII ст. 2.Колоніальна політика Російської імперії щодо України у XVIII ст. 3. Правобережна Україна в другій половині XVII – XVIII ст. 4.Соціально-економічний розвиток українських земель. 5.Українська барокова культура.	Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1, 3, 13	1.Україна в подіях Північної війни. 2.Гетьманування Данила Апостола 3Нова Запорізька Січ	від 2 до 5 балів поточного контролю	впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)
8	Тема 6. Україна в XIX – на початку XX ст. 1.Розвиток Наддніпрянської України в складі Російської імперії: а)соціально-економічний розвиток; б)суспільні рухи; в)національне відродження. 2.Розвиток українських земель в складі Австрійської імперії: а)соціально-економічний розвиток; в)національне відродження; в)європейська революція 1848 – 1849 рр. в українських	Лекція (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	3, 5, 9, 1, 2, 7	1.Архітектура України в першій половині XIX ст.: художні стилі, жанри. 2.Масонство. 3.Розиток освіти в другій половині XIX – на початку XX ст. 4.Народовці та москвофіли.	від 2 до 5 балів поточного контролю	впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)

	регіонах австрійської імперії. 3.Україна в міжнародних відносинах в середині XIX ст. 4.Розвиток Наддніпрянської України в складі Російської імперії в другій половині XIX – на початку XX ст : а)модернізаційні процеси (реформи Олександра II). б)суспільні течії та рухи. 5.Розвиток українських земель в складі Австрійської імперії в XIX – на початку XX ст: а)соціально-економічний розвиток; б)суспільні течії та рухи 4.Культура України (художні стилі, освіта, наука, література, мистецтво).					
8	Тема 7. Українська національно-демократична революція (1917 – 1920 рр.) 1.Лютнева революція в Росії та її вплив на Україну. Виникнення та діяльність Центральної Ради. 2.Гетьманат П. Скоропадського. 3.Директорія УНР. 4.Західноукраїнська Народна Республіка.	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	3, 6	1.Україна в роки першої світової війни. 2.Українська культура в 1917-1920 рр.	від 2 до 5 балів поточного контролю	впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)

	5. Політика радянської влади в Україні в 1919 р. 6. Радянсько-польська війна та Україна. 7. Розвиток культури					
12	Тема 8. Україна в 20 – 30-ті рр. ХХ ст. 1. Нова економічна політика. 2. Утворення Радянського Союзу. 3. Індустріалізація. 4. Колективізація. 5. Розвиток західноукраїнських земель. 5. Розвиток культури	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	3, 6, 7	1. Розвиток західноукраїнських земель в 20 – 30-ті рр. ХХ ст. 2. Культурне будівництво в 20 – 30-ті рр. ХХ ст.	від 2 до 5 балів поточного контролю	впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
8	Тема 9. Україна в роки Другої світової війни 1. Причини війни. 2. Початковий етап війни. 3. Окупаційний режим. 4. Рух Опору, дві течії. 5. Визволення України. Заключний період війни 6. Розвиток культури.	Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	3, 4	1. Окупаційний режим на території України. 2. Партизанський та підпільний рух	від 2 до 5 балів поточного контролю	впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)
6	Тема 10. Україна в 50-80-ті роки ХХ ст. 1. Україна в умовах десталінізації (1956 – 1964 рр.) 2. Наростання застійних явищ в Україні. 3. Етносоціальні процеси та	Лекція (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	3, 4	1. Зародження дисидентського руху в Україні. 2. Культура та духовне життя в 50-ті – на початку 80-х рр. ХХ ст.	від 2 до 5 балів поточного контролю	впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)

	рівень життя населення 4.Розвиток культури.					
6	Тема 11. Україна і процес перебудови в СРСР 1.Погіршення економічної ситуації в Радянському Союзі та в Україні. 2,Розгортання національно-визвольного руху в Україні. 3.Спроби політичних реформ. 4.Розпад Радянського Союзу. 5.Розвиток культури.	Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	2,3,6	1.Зародження передумов незалежності України. 2. Досягнення Україною незалежності.	від 2 до 5 балів поточного контролю	впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)
8	Тема 12. Україна на шляху незалежності 1.Процеси державного будівництва. 2.Конституційний процес в Україні. 3.Політичні партії в незалежній Україні. 4.Економічний розвиток. 5.Зовнішня політика незалежної України. 6.Розвиток культури.	Лекція (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	3, 4, 15	1. Етносоціальні процеси в Україні та рівень життя населення. 2.Релігійне життя в Україні	від 2 до 5 балів поточного контролю	впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)

7. 2 СХЕМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекції	Зміст лекції
Тема 1. Первісне суспільство і перші держави на території України	1.Первісний лад на території України. 2.Кіммерійці, скіфи та сармати на території України. 3.Античні міста-держави Північного Причорномор'я.

Тема 2. Українські землі у складі Литви та Польщі	1. Приєднання українських земель до Великого князівства Литовського. 2. Польська експансія на українські землі наприкінці XIV – в середині XVI ст. 3. Соціально-економічні процеси. 4. Берестейська унія. 5. Українська Ренесансна культура.
Тема 3. Українська національно-визвольна революція	1. Причини, характер, періодизація революції. 2. Розгортання національно-визвольної війни (лютий 1648 – серпень 1657 р.). 3. Громадянська війна та поділ козацької України на два Гетьманства (вересень 1657 – червень 1663 р.). 4. Боротьба за воз'єднання Української держави (червень 1663 – вересень 1676 р.).
Тема 4. Україна в XIX – на початку XX ст.	1. Розвиток Наддніпрянської України в складі Російської імперії: а) соціально-економічний розвиток; б) суспільні рухи; в) національне відродження. 2. Розвиток українських земель в складі Австрійської імперії: а) соціально-економічний розвиток; в) національне відродження; в) європейська революція 1848 – 1849 рр. в українських регіонах австрійської імперії. 3. Україна в міжнародних відносинах в середині XIX ст. 4. Розвиток Наддніпрянської України в складі Російської імперії в другій половині XIX – на початку XX ст : а) модернізаційні процеси (реформи Олександра II). б) суспільні течії та рухи. 5. Розвиток українських земель в складі Австрійської імперії в XIX – на початку XX ст: а) соціально-економічний розвиток; б) суспільні течії та рухи 4. Культура України (художні стилі, освіта, наука, література, мистецтво).
Тема 5. Українська національно-демократична революція (1917 – 1920 рр.)	1. Лютнева революція в Росії та її вплив на Україну. Виникнення та діяльність Центральної Ради. 2. Гетьманат П. Скоропадського. 3. Директорія УНР. 4. Західноукраїнська Народна Республіка. 5. Політика радянської влади в Україні в 1919 р. 6. Радянсько-польська війна та Україна.

	7.Розвиток культури.
Тема 6. Україна в 20 – 30-ті рр. XX ст.	1.Нова економічна політика. 2.Утворення Радянського Союзу. 3.Індустріалізація. 4.Колективізація. 5.Розвиток західноукраїнських земель. 5.Розвиток культури
Тема 7. Україна в 50 – 80-ті роки XX ст.	1.Україна в умовах десталінізації (1956 – 1964 рр.) 2.Наростання застійних явищ в Україні. 3.Етносоціальні процеси та рівень життя населення 4.Розвиток культури.
Тема 8. Україна на шляху незалежності	1.Процеси державного будівництва. 2.Конституційний процес в Україні. 3.Політичні партії в незалежній Україні. 4.Економічний розвиток. 5.Зовнішня політика незалежної України. 6.Розвиток культури.

7.3 СХЕМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ (СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ)

Тема семінарського заняття	Зміст семінарського заняття
Тема 1. Київська Русь	1.Виникнення і становлення Київської Русі. 2.Піднесення й розквіт Київської Русі. 3.Політична роздробленість. 4.Культура Київської Русі: освіта, наука, література, мистецтво.
Тема 2. Українська національно-визвольна революція	1.Причини, характер, періодизація революції. 2.Розгортання національно-визвольної війни (лютий 1648 – серпень 1657 р.). 3.Громадянська війна та поділ козацької України на два Гетьманства (вересень 1657 – червень 1663 р.). 4.Боротьба за воз'єднання Української держави (червень 1663 – вересень 1676 р.).

Тема 3. Україна наприкінці XVII – у XVIII ст.	1. Українська державність наприкінці XVII – у XVIII ст. 2. Колоніальна політика Російської імперії щодо України у XVIII ст. 3. Правобережна Україна в другій половині XVII – XVIII ст. 4. Соціально-економічний розвиток українських земель. 5. Українська барокова культура.
Тема 4. Українська національно-демократична революція (1917 – 1920 рр.)	1. Лютнева революція в Росії та її вплив на Україну. Виникнення та діяльність Центральної Ради. 2. Гетьманат П. Скоропадського. 3. Директорія УНР. 4. Західноукраїнська Народна Республіка. 5. Політика радянської влади в Україні в 1919 р. 6. Радянсько-польська війна та Україна. 7. Розвиток культури.
Тема 5. Україна в 20 – 30-ті рр. XX ст.	1. Нова економічна політика. 2. Утворення Радянського Союзу. 3. Індустріалізація. 4. Колективізація. 5. Розвиток західноукраїнських земель. 5. Розвиток культури
Тема 6. Україна в роки Другої світової війни	1. Причини війни. 2. Початковий етап війни. 3. Окупаційний режим. 4. Рух Опору, дві течії. 5. Визволення України. Заключний період війни 6. Розвиток культури.
Тема 7. Україна і процес перебудови в СРСР	1. Погіршення економічної ситуації в Радянському Союзі та в Україні. 2. Розгортання національно-визвольного руху в Україні. 3. Спроби політичних реформ. 4. Розпад Радянського Союзу.

5.Розвиток культури.

7.4 СХЕМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Тема 1. Первісне суспільство і перші держави на території України	1.Первісний лад на території України. 2.Кіммерійці, скіфи та сармати на території України. 3.Античні міста-держави Північного Причорномор'я
Тема 2. Київська Русь	1.Виникнення і становлення Київської Русі. 2.Піднесення й розквіт Київської Русі. 3.Політична роздробленість. 4.Культура Київської Русі: освіта, наука, література, мистецтво.
Тема 3. Українські землі у складі Литви та Польщі	1.Приєднання українських земель до Великого князівства Литовського. 2. Польська експансія на українські землі наприкінці XIV – в середині XVI ст. 3. Соціально-економічні процеси. 4.Берестейська унія. 5. Українська Ренесансна культура.
Тема 4. Українська національно-визвольна революція	1.Причини, характер, періодизація революції. 2.Розгортання національно-визвольної війни (лютий 1648 – серпень 1657 р.). 3.Громадянська війна та поділ козацької України на два Гетьманства (вересень 1657 – червень 1663 р.). 4.Боротьба за воз'єднання Української держави (червень 1663 – вересень 1676 р.).
Тема 5. Україна наприкінці XVII – у XVIII ст.	1.Українська державність наприкінці XVII – у XVIII ст. 2.Колоніальна політика Російської імперії щодо України у XVIII ст. 3. Правобережна Україна в другій половині XVII – XVIII ст. 4.Соціально-економічний розвиток українських земель. 5.Українська барокова культура.
Тема 6. Україна в XIX – на початку XX ст.	1.Розвиток Наддніпрянської України в складі Російської імперії: а)соціально-економічний розвиток; б)суспільні рухи;

	в) національне відродження. 2. Розвиток українських земель в складі Австрійської імперії: а) соціально-економічний розвиток; в) національне відродження; в) європейська революція 1848 – 1849 рр. в українських регіонах австрійської імперії. 3. Україна в міжнародних відносинах в середині XIX ст. 4. Розвиток Наддніпрянської України в складі Російської імперії в другій половині XIX – на початку XX ст : а) модернізаційні процеси (реформи Олександра II). б) суспільні течії та рухи. 5. Розвиток українських земель в складі Австрійської імперії в XIX – на початку XX ст: а) соціально-економічний розвиток; б) суспільні течії та рухи 4. Культура України (художні стилі, освіта, наука, література, мистецтво).
Тема 7. Українська національно-демократична революція (1917 – 1920 рр.)	1. Лютнева революція в Росії та її вплив на Україну. Виникнення та діяльність Центральної Ради. 2. Гетьманат П. Скоропадського. 3. Директорія УНР. 4. Західноукраїнська Народна Республіка. 5. Політика радянської влади в Україні в 1919 р. 6. Радянсько-польська війна та Україна. 7. Розвиток культури
Тема 8. Україна в 20 – 30-ті рр. XX ст.	1. Нова економічна політика. 2. Утворення Радянського Союзу. 3. Індустріалізація. 4. Колективізація. 5. Розвиток західноукраїнських земель. 5. Розвиток культури
Тема 9. Україна в роки Другої світової війни	1. Причини війни. 2. Початковий етап війни. 3. Окупаційний режим. 4. Рух Опору, дві течії. 5. Визволення України. Заключний період війни

	6.Розвиток культури.
Тема 10. Україна в 50-80-ті роки ХХ ст.	1.Україна в умовах десталінізації (1956 – 1964 рр.) 2.Наростання застійних явищ в Україні. 3.Етносоціальні процеси та рівень життя населення 4.Розвиток культури.
Тема 11. Україна і процес перебудови в СРСР	1.Погіршення економічної ситуації в Радянському Союзі та в Україні. 2,Розгортання національно-визвольного руху в Україні. 3.Спроби політичних реформ. 4.Розпад Радянського Союзу. 5.Розвиток культури.
Тема 12. Україна на шляху незалежності	1.Процеси державного будівництва. 2.Конституційний процес в Україні. 3.Політичні партії в незалежній Україні. 4.Економічний розвиток. 5.Зовнішня політика незалежної України. 6.Розвиток культури.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Лекції: оглядова, тематична, інформаційна

Практичні: проблемне навчання, використання програмних засобів навчального призначення

Види контролю: поточний, періодичний, підсумковий (семестровий).

Методи, які будуть використані для оцінювання результатів навчання:

- усний;
- письмовий (періодичний контроль (контрольні роботи));
- тестовий контроль;
- практична перевірка під час семінарських занять;
- контроль виконання завдань самостійної роботи (реферати, есе, презентації тощо);
- підсумковий (семестровий) – екзамен.

Періодичний контроль складається з двох контрольних робіт (перший та другий періодичний контроль у 2 семестрі). Контрольна робота включає тестові завдання та відповіді на два теоретичні питання.

Екзаменаційний білет включає тестові завдання та відповіді на три розгорнуті питання з усіх тем, які входять до програми освітнього компоненту.

9. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Контроль за видами діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом поточного оцінювання знань (під час семінарських занять), контролю виконання завдань самостійної роботи (есе, презентації), періодичного контролю, заліку, екзамену. За результатами суми двох періодичних контрольних робіт, оцінки за поточний контроль та екзаменаційної оцінки виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

Загальна система оцінювання курсу здійснюється згідно з Положенням про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького №34/01-05 від 28. 10.2019 р.

Критерії оцінювання поточного контролю на семінарських заняттях (усне, письмове опитування):

«5» – здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати відомостями.

«4» – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, може допускати окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати відомостями.

«3» – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час формулювання висновків.

«2» – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.

Критерії оцінювання періодичного контролю

Контрольна робота включає тестові завдання та відповіді на два розгорнуті питання. Максимальна кількість балів – 30.

Десять тестових завдань по 1 балу – 10 балів.

Два розгорнуті питання по 10 балів.

Розгорнуті, правильні відповіді на 2 завдання оцінюються за 10-бальною шкалою.

10-9 балів: здобувач дає вичерпну відповідь на поставлене питання і виявляє глибокі ґрунтовні знання з певної теми. Спроможній мислити нестандартно, давати оригінальне тлумачення проблем, здатність самостійно інтерпретувати, узагальнювати, робити висновки на основі конкретного матеріалу.

8-7 балів: здобувач правильно і майже в достатньому обсязі дав відповідь на поставлене питання, що підтверджує його глибокі знання з предмета, показав розуміння теми, але ще не зовсім правильно може використати знання на практиці. Має незначні помилки у викладі матеріалу.

6-5 бали: здобувач недостатньо орієнтується в матеріалі, не завжди може самостійно проаналізувати запропонований матеріал; не дає вичерпної відповіді на контенті питання.

4-3 бали: здобувач допускає суттєві помилки у викладі матеріалу, порушує логіку відповіді, відтворює матеріал на елементарному рівні.

1-2 балів: здобувач не зміг викласти зміст питання, погано орієнтується в матеріалі, допускаючи при цьому суттєві неточності.

0 балів: відповідь відсутня

Критерії оцінювання підсумкового (семестрового) контролю

Підсумковий контроль відбувається у формі екзамену. Екзаменаційний білет включає тестові завдання та відповіді на три розгорнуті питання. Максимальна кількість балів 100.

Тестові завдання 10 тестів по 1 балу. Розгорнуті відповіді на три завдання оцінюються за 30-бальною шкалою.

25-30 балів: здобувач дає вичерпну відповідь на поставлене питання і виявляє глибокі ґрунтовні знання з певної теми. Спроможній мислити нестандартно, давати оригінальне тлумачення проблем, здатність самостійно інтерпретувати, узагальнювати, робити висновки на основі конкретного матеріалу. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

19-24 балів: здобувач правильно і майже в достатньому обсязі дав відповідь на поставлене питання, що підтверджує його глибокі знання з предмета, показав розуміння теми. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації.

13-18 бали: здобувач недостатньо орієнтується в матеріалі, поверхово сприймає його зміст, не завжди може самостійно проаналізувати запропонований матеріал. Не здатен виділяти суттєві ознаки вивченого.

7-12 бали: здобувач допускає суттєві помилки у викладі матеріалу, порушує логіку відповіді, відтворює матеріал на елементарному рівні. Допускає багато суттєвих помилок у викладенні матеріалу.

1-6 балів: здобувач не зміг викласти зміст питання, погано орієнтується в матеріалі. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого.

0 балів: відповідь відсутня.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Антонович Д. Українська культура. К., 1993.
2. Багалій Д. Нарис історії України. К., 1994.
3. Бойко О. Історія України. К., 2003.
4. Бокань В., Польовий Л. Історія культури України. К., 2001.
5. Возняк М. Історія української літератури. У 2-х кн. Л., 1992 Кн1.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

6. Гнатюк О. Прощання з імперією. Українські дискусії про ідентичність/ О. Гнатюк. К.: «Академвидав», 2005. 240 с.
7. Горелов М., Моця О. Цивілізаційна історія України/ М. Горелов, О. Моця. К.: Критика, 2005. 489 с.
8. Грушевський М. Очерки и истории украинского народа. К., 1991.
9. Дорошенко Д. Нарис історії України. Т.1-2. К., 1991.
10. Єфименко О. Історія України та її народу. К., 1992.
11. Історія української культури / Під ред. Крип'яневича І. К., 1992.
12. Котляр М. Галицько-Волинська Русь. К., Альтернатива, 1998.
13. Огієнко І. Українська культура. К., 1991.
14. Полонська-Василенко Н. Історія України. Т. 1-2. Л., 1995.
15. Попович М. Нарис історії культури України. К., 2001.
16. Українські гуманісти епохи Відродження. У 2-х т. К., 1995

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

17. Громадський проект «ЛІКБЕЗ. Історичний фронт». – Режим доступу: <http://likbez.org.ua/uk>
18. Державність і культура// [Електронний ресурс]. — Режим доступу <http://litopys.org.ua/istkult2/ikult203.htm>
19. Історія та культура України//[Електронний ресурс]. — Режим доступу <http://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle>
20. Історія української державності та культури//[Електронний ресурс]. — Режим доступу <https://studfiles.net/previe>
21. Книги та підручники з історії України та всесвітньої історії. – Режим доступу: <http://history.vn.ua/book/>.
22. Навчальні матеріали онлайн. – Режим доступу: <http://pidruchniki.ws/kulturologiya/>
23. Український історичний журнал. – Режим доступу: <http://www.history.org.ua>